

Sygn. akt I C 990/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie – I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia SO Przemysław Jagosz

Protokolant sekr. sąd. Joanna Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2021 r., w O., na rozprawie,

sprawy z powództwa **Krajowego Ośrodka (...) w W.**

przeciwko **A. S.**

o zapłatę

I. utrzymuje w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany w dniu 22 lipca 2020 r. w stosunku do pozwanego A. S. w zaskarżonej przez pozwanego części – w całości;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda dodatkowo zwrot kosztów procesu w kwocie 1 800 zł.

Sygn. akt I C 990/20

UZASADNIENIE

Powód żądał od pozwanego (solidarnie z inną osobą) kwoty 93 256,97 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7.03.2020 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu powołał się na weksel własny wystawiony przez pozwanego na zabezpieczenie spłaty zobowiązań dzierżawy nieruchomości, który został wypełniony na kwotę zaległości z tego tytułu, a nie został wykupiony przez pozwanego w terminie zapłaty.

Nakazem zapłaty z dnia 22.07.2020 r. w postępowaniu nakazowym o sygn.(...) powództwo zostało uwzględnione w całości.

Pozwany wniósł zarzuty od tego nakazu w części dotyczącej zapłaty kwoty 49 504,59 zł, podnosząc, że naliczenie w tym zakresie jest niezrozumiałe i niesprawiedliwe z uwagi na postanowienia art. 700 Kodeksu cywilnego (k.c.) i § 14 pkt 4 umowy dzierżawy, zgodnie z którymi czynsz dzierżawny z terminami zapłaty 15.11.2018 r. i 31.03.2019 r. powinien być obniżony w większym zakresie niż uczynił to powód (zarzuty k. 28 i dalej, wyjaśnienia na rozprawie k. 191).

W odpowiedzi na zarzuty powód wniósł o utrzymanie w mocy zaskarżonego nakazu, podnosząc, że udzielił pozwanemu realnej pomocy dokonując obniżenia czynszu w sposób zgodny z uchwałą Rady Ministrów nr 107/2018 z dnia 31.07.2018 r w sprawie ustanowienia programu pomocy dla gospodarstw rolnych i rybackich, w których powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi. Proponował mu również odroczenie terminu płatności bez naliczania odsetek za okres odroczenia, z czego powód nie skorzystał (pismo k. 171-174).

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W świetle twierdzeń stron poza sporem było, że:

1. Strony łączyła umowa dzierżawy z dnia 17.01.2018 r., na podstawie której pozwany dzierżawił od pozwanego działki nr (...) na terenie gminy D., obręb K., o powierzchni 32,1995 ha (bezsporne, umowa k. 9-11).

2. Pozwany był zobowiązany do zapłaty czynszu dzierżawnego w wysokości równowartości łącznie 750 dt pszenicy w stosunku rocznym od poszczególnych składników przedmiotu dzierżawy, zaś sposób naliczenia obejmował załącznik nr 1 do umowy (§ 15 umowy jw. k. 10).

3. Czynsz miał być płatny za okres półrocza roku kalendarzowego z dołu – za pierwsze półrocze według cen pszenicy w I. półroczu w terminie do 15. listopada, za drugie półrocze według cen pszenicy w II. półroczu w terminie do 31. marca następnego roku (§ 15 umowy jw. k. 10v).

4. Na zabezpieczenie zapłaty należności z umowy pozwany wystawił 5 weksli własnych in blanco, w tym 4 weksle na zabezpieczenie zapłaty z tytułu czynszu dzierżawnego (§ 16 umowy jw.).

5. W listopadzie 2018 r. pozwany zwrócił się do powoda o obniżenie czynszu dzierżawnego i umorzenie go z uwagi na straty, jakie poniósł w wyniku suszy, w tym w zakresie działek, których dzierżawy dotyczy niniejsza sprawa (bezsporne, pismo k. 32-34).

6. Pozwany dokonał oszacowania obniżenia dochodu, a następnie udzielił pozwanemu pomocy przewidzianej przepisami uchwały Rady Ministrów nr 107/2018 z dnia 31.07.2018 r w sprawie ustanowienia programu pomocy dla gospodarstw rolnych i rybackich, w których powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi (dalej: uchwała RM), obniżając czynsz dzierżawny działek nr (...) o 155,62 dt pszenicy, w tym 74 dt za I. półrocze 2018 r. i 81,41 dt za II. półrocze 2018 r. Jednocześnie odroczył termin płatności czynszu za I. półrocze do dnia 20.03.2019 r. bez odsetek za okres odroczenia.

7. Po tej obniżce czynsz dzierżawny wynosił:

a) 20 421,01 zł za I. półrocze 2018 r. – płatne do 20.03.2019 r.,

b) 26 004,40 zł za II. półrocze 2018 r. – płatne do 31.03.2019 r.

(bezsporne, protokoły i pisma k. 35-43, rozliczenie k. 14).

8. Pozwany uznał taką obniżkę za niewystarczającą. W toku dalszej korespondencji powód wyjaśniał pozwanemu m.in., że pomoc udzielana jest na takich samych zasadach wszystkim uprawnionym i ostatecznie podtrzymał swoją decyzję, zaś strony nie doszły do porozumienia co do ewentualnego dalszego odroczenia płatności lub rozłożenia jej na raty (korespondencja k. 44-52).

9. Pismem z dnia 21.02.2020 r. powód zawiadomił pozwanego o wypełnieniu weksla na kwotę obejmującą sumę zaległości w czynszu dzierżawnym za lata 2018 i 2019 wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie naliczonymi do daty płatności weksla. W sumie wekslowej ujęto m.in.:

a) 21 799,57 zł – czynsz dzierżawny za I. półrocze 2018 r. wraz z odsetkami za opóźnienie,

b) 27 705,02 zł – czynsz dzierżawny za II. półrocze 2018 r. wraz z odsetkami za opóźnienie

(6.03.2020 r. – wezwanie k. 63 i rozliczenie k. 14)

10. Pozwany nie wykupił weksla, a aktualnie nie spłaca zadłużeń względem powoda; spłaca innych wierzycieli, zaś swoje zadłużenia ocenia na łącznie ok. 1 mln zł. Wartość swojego majątku ocenia w zależności od stosowanych cen na kwotę między 2,5 a 3 mln zł (bezsporne, wyjaśnienia k. 191).

11. Powód jest państwową osobą prawną powołaną do realizacji zadań w zakresie wdrażania i stosowania instrumentów wsparcia rolnictwa, aktywnej polityki rolnej oraz rozwoju obszarów wiejskich, a powstała na podstawie ustawy z dnia 10.02.2017 r.

12. W świetle takich ustaleń nie ulega wątpliwości, że zgodnie z łączącą strony umową dzierżawy i regulującym ją art. 693 k.c. pozwany był zobowiązany do uiszczania czynszu za dzierżawione działki w wysokości wynikającej z umowy, zaś w przypadku zaległości w zapłacie czynszu, powód był uprawniony do wypełnienia wystawionego przez pozwanego weksla na kwotę tych zaległości (§ 16 umowy).

13. Pozwany nie kwestionował tego, że naliczenie czynszu za oba półrocza 2018 r. było zgodne z umową i przepisami zastosowanymi przez powoda w uwzględnieniu wniosku o jego obniżenie. Wskazywał jedynie, że jego zdaniem obniżka ta była niewystarczająca z uwagi na straty, jakie poniósł w 2018 r. w całym swoim gospodarstwie; niewystarczające w jego ocenie były również propozycje powoda dotyczące odroczenia lub rozłożenia na raty tego zadłużenia.

14. Zgodnie z art. 700 k.c., jeżeli wskutek okoliczności, za które dzierżawca nie ponosi odpowiedzialności i które nie dotyczą jego osoby, zwykły przychód z przedmiotu dzierżawy uległ znacznemu zmniejszeniu dzierżawca może żądać obniżenia czynszu za dany okres gospodarczy.

15. Poza sporem było, że w wyniku suszy przychód w gospodarstwie pozwanego uległ zmniejszeniu (o ok. 40%). Powód dokonał oszacowania w tym zakresie i na podstawie obowiązujących go przepisów uchwały Rady Ministrów obniżył czynsz. Przepisy, które zastosował, powołują się na art. 700 k.c. (por. ust. 3.6 załącznika do uchwały RM), a pozwany nie wskazywał, że zostały zastosowane nieprawidłowo lub w sposób krzywdzący go w stosunku do innych rolników, którzy taką pomoc otrzymali. Dostrzec przy tym trzeba, że obniżenie czynszu mogło nastąpić tylko w takim stosunku, w jakim obniżył się przychód z działek dzierżawionych od powoda, a nie w stosunku do obniżki przychodu w całym gospodarstwie pozwanego, który posiada wszakże inne nieruchomości rolne. Uznając zatem, że pozwany nie wykazał, aby skala obniżki czynszu nie odpowiadała wspomnianym przepisom, jego zarzuty należało uznać za bezzasadne.

16. W odniesieniu do kwestii umorzenia czynszu zauważyć należy, że zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31.10.2017 r. w sprawie szczegółowych przesłanek odroczenia, rozłożenia na raty lub umorzenia należności Krajowego Ośrodka (...), decyzja w tym zakresie należy do wyłącznej kompetencji powoda.

17. Pozwany nie przedstawił również żadnych uzasadnionych argumentów, które przemawiałyby za koniecznością rozłożenia na raty zadłużenia objętego zaskarżoną częścią nakazu, gdyż z jego wyjaśnień wynika, że wartość jego majątku przekracza wysokość zadłużeń, zaś powód jest jedynym wierzycielem, którego nie spłaca.

18. W konsekwencji zarzuty pozwanego należało uznać za bezzasadne. Oznacza to, że powód był uprawniony do wypełnienia weksla na kwotę zaległości czynszu na kwotę wynikającą z rozliczenia po obniżce (której poprawności rachunkowej pozwany nie kwestionował), w której mieści się kwota objęta zarzutami.

19. Z tych względów, zgodnie z treścią weksla i umowy stron, w związku z art. 101 prawa wekslowego oraz art. 693 k.c., nakaz zapłaty należało utrzymać w zaskarżonej części w całości (art. 493 § 4 Kodeksu postępowania cywilnego – k.p.c.), w tym również w zakresie zasądzonych na rzecz powoda kosztów procesu, obejmujących opłatę od pozwu i opłatę za czynności pełnomocnika (radcy prawnego) w stawce właściwej dla postępowania nakazowego (por. § 3 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych) – o czym orzeczono w pkt. I sentencji wyroku.

20. W związku z wniesieniem zarzutów – zgodnie z § 3 ust. 2 i § 2 pkt 6 ww rozporządzenia oraz art. 98 k.p.c. - na rzecz powoda należało dodatkowo przyznać zwrot kosztów procesu w kwocie 1 800 zł, obejmujących różnicę między niższą opłatą za czynności pełnomocnika w postępowaniu nakazowym i wyższą opłatą za czynności w postępowaniu po wniesieniu zarzutów – pkt II sentencji wyroku.